

Högt vatten – styrning och uppföljning av Göteborgs Stads arbete med högvattenskydd

2024-04-23

Högt vatten – styrning och uppföljning av Göteborgs Stads arbete med högvattenskydd

Göteborg är en geografiskt utsatt stad utifrån sitt läge, vid havet och vid Göta Älv. Centrala Göteborg är också den plats där flera vattendrag har sitt utlopp i Göta Älv, vilket innebär en betydande översvämningrisk, enligt Länsstyrelsen.¹ Göta Älvdalen har identifierats som ett riskområde för skred, översvämningar från vattendrag och kustöversvämning som kan ge konsekvenser för många verksamheter och samhällsviktiga funktioner.

Om inte en kombination av klimatanpassningsåtgärder vidtas, så riskerar Göteborgs centrala delar, inom en 15-årsperiod att drabbas av årliga översvämningar. De åtgärder som behöver vidtas handlar exempelvis om skyfallshantering och högvattenskydd, i form av älvkantskydd och inre portar.²

I kommunfullmäktiges budget har behovet av klimatanpassning, inför stigande vattennivåer i centrala Göteborg, lyfts under flera år.³ I budgeten för år 2021 anges att ett omfattande skydd mot högvatten behöver vara på plats runt år 2030–2040.⁴ I efterföljande budgetar som fullmäktige beslutat om anges att klimatanpassningsarbetet behöver intensifieras och påskyndas.^{5,6}

I det tematiska tillägget till översiktsplanen från 2019 beskrivs ett antal åtgärder, däribland högvattenskydd, för hur Göteborg kan skyddas mot översvämningar vid ny stadsplanering.⁷ I stadens nya översiktsplan som beslutades av kommunfullmäktige år 2022, finns därför reserverat inritade för högvattenskydd längs Göta älv och dess anslutande vattendrag. Högvattenskyddet syftar till att säkra samhällsviktiga anläggningar och grundläggande funktioner så som el, värme och vatten samt framkomlighet för lågt liggande infrastruktur.⁸

Kommunstyrelsen beslutade år 2019 att ge stadsledningskontoret ett uppdrag rörande samordning och övergripande planering av älvkantskydd.⁹ Under år 2021 byggdes formerna för ett högvattenskyddsprogram upp inom de stadsplanerade förvaltningarna, utifrån en överenskommelse på direktörsnivå.¹⁰ Arbetet bedrivs inom exploateringsnämnden, kommunstyrelsen, stadsbyggnadsnämnden och stadsmiljönämnden, men även andra verksamheter i staden berörs.

---

¹ Riskhanteringsplan Göteborg 2022–2027 enligt Översvämningdirektivet 2007/60/EC

² Göteborgs Stads risk- och sårbarhetsanalys 2023, sidan 9.

³ Göteborg Stads budget för år 2020, sid 32.

⁴ Göteborg Stads budget för år 2021 sid. 27.

⁵ Göteborgs Stads budget för år 2022, sid. 31.

⁶ Göteborgs Stads budget för år 2024, sid. 38.

⁷ TTÖP – Översiktsplan för Göteborg. Tematiskt tillägg för översvämningrisker, beslutad 2019. Inriktningsbeslut om åtgärder för högvattenskydd längs älvkant och yttre portar mot stigande havsnivåer, sid 7.

⁸ <https://oversiktsplan.goteborg.se/>

⁹ Beslut i kommunstyrelsen, 2019-04-10, Samordning och övergripande planering av älvkantskydd.

¹⁰ Protokoll 2021-03-19, Portföljsamordningsgrupp Högvattenskydd

Exploateringsnämnden har efter beslut i fullmäktige år 2024 ansvaret för att samordna arbetet med älvkantskydd, genom att driva högvattenskyddsprogrammet.¹¹ Exploateringsnämnden ansvarar för stadens exploateringsverksamhet. Stadsmiljönämnden ansvarar för att sköta, förvalta och utveckla stadens kajer och högvattenskydd. Stadsbyggnadsnämnden har ansvar för att driva och samordna den fysiska planeringen i staden. Kommunstyrelsen har uppgiften att ha uppsikt över att nämnderna fullgör sina uppgifter och har också ansvar för att samordna stadens verksamheter.¹²

Riskerna för Göteborgs Stad vid översvämningar av de centrala delarna av staden är omfattande. Om inte klimatanpassningsåtgärderna i form av lämpliga anläggningar finns på plats i tid, finns risk för stora samhällskostnader och värdeförstöring, men också för svårigheter att driva den kommunala verksamheten.¹³

1.1 Syfte och revisionsfrågor

Utifrån riskerna för stigande vattennivåer är syftet med granskningen att bedöma om stadens arbete med högvattenskydd i centrala Göteborg är tillräckligt. De revisionsfrågor som granskningen ska besvara är:

1. Har kommunstyrelsen och berörda nämnder formulerat strategier och identifierat åtgärder för att kunna nå målet att ha högvattenskydd på plats år 2040?
2. Finns en tydlig ansvarsfördelning mellan kommunstyrelsen och berörda nämnder avseende arbetet med högvattenskydd?
3. Är kommunstyrelsens och berörda nämnders uppföljning av arbetet med högvattenskydd tillräcklig?

1.2 Ansvariga nämnder och styrelse

Granskningen omfattar exploateringsnämnden, kommunstyrelsen, stadsbyggnadsnämnden och stadsmiljönämnden. Nämnden för kretslopp och vatten kan komma att beröras av granskningen.

1.3 Revisionskriterier

Stadsrevisionen kommer att använda följande revisionskriterier för att bedöma granskningens iakttagelser:

- Göteborgs Stads översiktsplan, inklusive tematiskt tillägg rörande översvämningrisker
- Kommunfullmäktiges budget
- Stadens riktlinjer för intern styrning, uppföljning och kontroll

¹¹ Beslut i kommunfullmäktige, 2024-02-29, om att ansvaret för att samordna älvkantskydd övergår till exploateringsnämnden.

¹² Reglementen för exploateringsnämnden, kommunstyrelsen, stadsmiljönämnden samt stadsbyggnadsnämnden.

¹³ Utredningsunderlag från stadsledningskontoret – Utmaningar med att genomföra översvämningståtgärder – Med fokus på lagstiftning, ansvars- och kostnadsfördelning, sid 3.

- Nämndernas och kommunstyrelsens reglementen.

1.4 Metod och avgränsningar

Granskningen omfattar klimatanpassningsarbetet inför stigande vattennivåer i centrala Göteborg och längs med älvkanterna fram till år 2040. Arbetet inför att skydda staden mot stigande vattennivåer till år 2070 omfattas inte av granskningen. Granskningen kommer genomföras genom främst intervjuer och dokumentanalys.

1.5 Projektorganisation

Granskningen kommer att genomföras av revisionskontoret i Göteborgs Stad.

1.6 Oberoende och integritet

De sakkunnigas oberoende och integritet har prövats enligt vår oberoendedeklaration vilken baseras på Sveriges kommunala yrkesrevisorers modell. Inga omständigheter har framkommit som kan ifrågasätta förtroendet för de sakkunnigas oberoende och integritet som granskare.

1.7 Avrapportering

Avrapportering till revisorsgruppen planeras att ske hösten år 2024.

1.8 Kvalitetssäkring

Rapportens innehåll kommer att stämmas av med de granskade verksamheterna.